

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเด็กเป็นทรัพยากรและพลังอันมีค่าของประเทศ สมควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อการพัฒนาประเทศและการเตรียมตัวให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมในอนาคต การปลูกฝังความรับผิดชอบเป็นปัจจัยที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การงานต่อไปในอนาคต เนื่องจากผู้ที่มีความรับผิดชอบมักจะปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จในหน้าที่การงานแล้ว และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีความนับถือตนเองในระดับสังคมซึ่งจะส่งผลให้เป็นสังคมแห่งความสำเร็จ คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะทุกคนมีความรับผิดชอบในการหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบในด้าน การเรียน การทำงาน การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การประพฤติปฏิบัติตนให้อย่างมีระเบียบวินัย มีความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนความมีเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เพื่อส่วนรวม เคารพกฎและระเบียบที่มีอยู่ ซึ่งความรับผิดชอบในสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งที่จะเสริมสร้างและปลูกฝัง พัฒนาให้เด็กส่วนคนที่ไม่มี ความรับผิดชอบ นอกจากจะทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียน การทำงานแล้ว ยังทำให้ต้องถูกลงโทษ ถูกตำหนิติเตียน ส่งผลให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเองและต่อสังคม ดังนั้น การปลูกฝังความรับผิดชอบ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการที่จะร่วมกันพัฒนาให้เด็กได้มีความรู้และความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเป็นแกนประสานงานสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก ในด้านความรับผิดชอบช่วยกระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และดำเนินการพัฒนาอย่างสอดคล้องกับศักยภาพ มีความสมดุลพอดี สามารถสร้างทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึก พึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องวารสารวิชาการ ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม (2545, หน้า 71) ที่กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั่นคือ ให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพราะเด็กที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นช่วงที่อยู่ในวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องการหาเอกลักษณ์ของตนเอง อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น หากเด็กเรียนรู้

ไม่เท่าทันเหตุการณ์หรือปรับตัวไม่ได้ จะเป็นเหตุก่อให้เกิดอันตราย และถ้าเด็กปรับตัวได้ก็ทำให้มีความสุขซึ่งสอดคล้องกับ วัลภา ดวงทาม (2539, หน้า 1-3) ที่ได้สรุป ความรับผิดชอบว่าเป็น จริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องปลูกฝัง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นพลเมืองดี มีค่านิยมในด้านความรับผิดชอบตามหน้าที่พลเมืองดี ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางด้านอุปนิสัย และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคม เพราะฉะนั้น การปลูกฝังความรับผิดชอบสามารถที่จะกระทำได้อีกทุกฝ่ายประสานความคิด และความร่วมมืออย่างจริงจัง นับตั้งแต่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบัน โรงเรียน ตลอดจนสถาบันทางสังคมซึ่งสถาบันเหล่านี้ มีอิทธิพลในการเสริมสร้างในด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนต้องมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบของนักเรียน โดยเฉพาะสถาบันโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบแก่นักเรียน นักเรียนในวัย 6-13 ปี เป็นวัยที่สามารถปลูกฝัง และเสริมสร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นได้ การสร้างเสริมความรับผิดชอบตั้งแต่วัยเด็กจะทำให้สังคมมีพลเมืองที่ดี ไม่สร้างปัญหารุนแรง ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการฝึกความรับผิดชอบนั้น มิทตัน และแฮริส (Mitton & Harris, 1962) กล่าวว่า “การฝึกความรับผิดชอบนั้นควรเริ่มตั้งแต่เด็กที่มีอายุน้อย”

ในท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และภาวะที่ทำให้เกิดผลกระทบจากพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมไทยขาดความสมดุลดังเช่นที่ผ่านมา ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ซับซ้อน เป็นประสบการณ์ทางสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางด้านจิตใจ จริยธรรม ซึ่งทำให้อุทกมองว่าเกิดความล้มเหลวทางด้านการจัดการศึกษา ที่มีต่อการแก้ไขปัญหานั้นเนื่องมาจาก บุคคลขาดคุณธรรม จริยธรรม และสิ่งสำคัญที่สุดนั้นที่ควรจะต้องตระหนักอย่างยิ่งคือ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ซึ่งภาระหน้าที่ในการสร้างสมดุลทางด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคคล สังคมทำได้โดยกระบวนการทางด้านการจัดการศึกษาดังที่โกเศศ คังอินทร์ (2538, หน้า 3) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมไว้ว่า โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบการสร้างจริยธรรมควบคู่กับการให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน ที่จะต้องเป็นแหล่งสร้างจริยธรรมให้แก่นักเรียน โดยจัดหาบทเรียนหรือโปรแกรมที่เกี่ยวกับสังคม สอนให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับสังคมเพื่อเตรียมนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต ดังที่ ปทานุกรม ปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับสมบูรณ์

ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญในส่วน มาตราที่ 6 ที่ว่าด้วยการพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และมาตราที่ 7 ว่าด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องให้เด็กได้รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และจากเว็บไซต์ www.ripb.ac.th/ELEARN/DRANUWAT/chapter3/c5.html.

กล่าวถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 8) ได้กำหนดจากมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนต้องได้รับการปลูกฝังทางด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยตัวบ่งชี้ในส่วนแรกคือ ในเรื่องของ การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้น

จากการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมในเรื่องความรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ และขอแบบรายงานความประพฤติทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีการศึกษา 2547 ภาคเรียน 1/2547 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายด้าน เช่น การแต่งกาย หนีชั่วโมงเรียน เข้าเรียนไม่ตรงเวลา มาโรงเรียนสาย ไม่สนใจเรียน และอื่นๆ อีกหลายด้าน ดังที่ผู้วิจัยได้แนบข้อมูลจากสถิติการสำรวจปี 2547 มาในภาคผนวก หน้า 1

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าถ้าเด็กขาดความรับผิดชอบแล้ว จะทำให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นต่อตนเอง ต่อสังคม และครอบครัว ซึ่งถ้าเราช่วยกันปลูกฝังและสนับสนุนให้เด็กได้รู้จักบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักว่าอะไรเป็นเหตุ และผลที่ทำให้เกิดปัญหาก็จะทำให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ พึ่งตนเองได้ รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตนเอง รู้จักใช้สติปัญญาในการคิดไตร่ตรอง และพร้อมที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญต่อไปในอนาคต เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้มั่นคง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” มาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้เด็กเกิดความรับผิดชอบ เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มุ่งที่จะเปลี่ยน ความคิดที่ไม่มีเหตุผล ทำให้เกิดอารมณ์ไม่มีความสุข ไปสู่ความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล หรือเป็นการเรียนรู้ที่จะคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา พร้อมรับฟังคำชี้แนะ สั่งสอน และนำมาปฏิบัติ หรือตัดสินใจการกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบตามมา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

ที่มีต่อความรับผิดชอบ

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูประจำชั้น ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อฝึกพัฒนาให้เด็กเกิดความรักความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จากการนำวิธีการจัดโปรแกรมตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความรับผิดชอบหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความรับผิดชอบระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความรับผิดชอบหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
5. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความรับผิดชอบระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความรับผิดชอบระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” ต.บางปะกง อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา ที่มีความรับผิดชอบต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 มีจำนวน 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” ปีการศึกษา 2548 ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม ให้นักเรียนทำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 มาทำการสุ่มอย่างง่าย (Random Assign) เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มละ 6 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 วิธีการมี 2 ชนิด คือ

1.1.1 วิธีให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

1.1.2 การเรียนในชั้นตามปกติ

1.2 ระยะเวลาการสอบ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะติดตามผล

2. ตัวแปรตาม

2.1 พฤติกรรมความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของตนเองหรือกระทำตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รู้จักว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร และกล้ายอมรับต่อผลการกระทำของตนเองที่ได้กระทำลงไป ซึ่งความรับผิดชอบของนักเรียนจากการที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษามีแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะและแสดงบทบาทของตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักว่าอะไรผิดอะไรถูก ดังต่อไปนี้

1.1.1 ความรับผิดชอบด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง คือ การรู้จักระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์อยู่เสมอ เช่น ผมตัดให้สั้น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร แต่งกายด้วยชุดที่สะอาด ตรวจสอบสภาพร่างกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารเป็นเวลา ฯลฯ

1.1.2 ความรับผิดชอบต่อการเรียนเล่าเรียน คือ การให้ความสนใจในการเรียนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของตน เช่น ตั้งใจเรียน ไม่หลับในเวลาเรียน ทบทวนบทเรียนหลังการเรียนทุกครั้ง เมื่อไม่เข้าใจพยายามซักถามอาจารย์ทุกครั้ง ฯลฯ

1.1.3 ความรับผิดชอบด้านการงาน คือการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปอย่างเรียบร้อย เช่น เมื่อได้รับมอบหมายงานให้ทำจะทำงานอย่างตั้งใจ และทำให้ถูกต้องเสมอ ฯลฯ

1.1.4 ความรับผิดชอบในด้านการประพฤติ คือประพฤติตนปฏิบัติตนให้

เหมาะสม เช่น แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ผิดแล้วกล้ายอมรับผิด ไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน ฯลฯ

1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ เป็นความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่ศึกษาในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ความรับผิดชอบต่อบิดามารดาและครอบครัว คือ การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัวและเชิดชูชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เช่น เคารพเชื่อฟังคำที่พ่อแม่สั่งสอน ช่วยงานบ้านทุกครั้งที่สามารถทำได้ ไม่ใช่ขี้เกียจ ความจำเป็น ฯลฯ

1.2.2 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู และเพื่อน คือ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่ประพฤติตนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนของครู ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เช่น ไม่ขีดเขียนทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งสอน คำแนะนำของครูเสมอ เมื่อนักกับเพื่อนจะไปตามนัดทุกครั้งไม่ปล่อยให้เพื่อนคอยนาน ฯลฯ

1.2.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง คือ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสังคม ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ละเลยในหน้าที่พลเมือง มีค่านิยมที่ดี ภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด ดำรงความเป็นไทย ส่งเสริมการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงเข้าใจแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รู้แนวทางการป้องกันปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เข้าใจและเห็นความสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวในชุมชน เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น รู้และเข้าใจ เรื่องข้อปฏิบัติเกี่ยวกับข้อห้าม ค่านิยม และศรัทธาของลัทธิ ความเชื่อ และศาสนาดั้งเดิม เข้าใจและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และวัฒนธรรมในหมู่บ้าน และชุมชน รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนได้อย่างถูกต้อง เช่น ช่วยดูแลรักษาความสะอาดไม่ทิ้งเศษขยะบนท้องถนน เมื่อเจอสถานการณ์ของคนอื่นส่งคืนเจ้าของ หรือไม่ก็ส่งให้ตำรวจเสมอ ช่วยเหลือคนแก่ คนพิการเมื่อเห็นควรช่วยได้ เช่น ข้ามถนน ถือสิ่งของ เสียสละที่นั่งยามขึ้นรถ ฯลฯ

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการที่จะแก้ไขปัญหามาร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย

3. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้นจากโปรแกรมให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดแบบ ABCDE โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้มารับคำปรึกษาจัดความคิดความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาในการคิดวิเคราะห์และจัดความคิดอันเกิดจากสถานการณ์และการตีความหมายให้เป็นเหตุเป็นผล คิดอย่างถูกต้อง ไม่หวั่นหนี หรือไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น กล้าเผชิญกับปัญหาอย่างแท้จริง

4. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย

5. นักเรียน หมายถึง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางปะกง “บวรวิทยายน” ปีการศึกษา 2548 อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา

6. การเรียนในชั้นตามปกติ คือ กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาปัจจุบัน

7. พฤติกรรมความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีความสนใจมุ่งมั่น และตั้งใจ เอาใจใส่ขยันหมั่นเพียร อดทนจนสามารถผ่านพ้นอุปสรรค รู้จักภาระบทบาทหน้าที่ เมื่อทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดพร้อมที่จะยอมรับข้อผิดพลาดและหาทางปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดให้ดีขึ้น น้อมรับทั้งผลงานที่ดีและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของตนเองด้วยความเต็มใจ